

Årbog for Odense og Assens Amter 1926

Historiske Oplysninger om Gamtofte Sogn v/ Folketingsmand Carlsen - Skiødt

Uddrag

Hestholm

Paa Frederik den Andens Tid synes Hestholm (1662 skrives: Hestholmb) at have været en Herregaard tilhørende Slægten Daa. 1576 og 1589 beboes den af Knud Daa og senere af hans Broder Jørgen Daa. Daaslægten er oprindelig en gammel sønderjysk Slægt, der er kendt fra Midten af det 14. Aarhundrede. Hundrede Aar efter deler den sig i en sjællandsk og en fynsk Linje. Slægtens mest kendte Mand var den rige Claus Daa, Rigsadmiral, Ejer af Raunstrup, Borreby m.m., født 1579, død 1641. Hans Søn Valdemar Daa var som mange af Datidens Herremænd, ivrig Alkymist (Guldmager) og kom derved i meget stor Armod. Hans ældre Broder Oluf D. havde en Søn, Claus D., der i 1678 blev myrdet af en af sin Hustru Amalie Lindenows Elskere. Hun fik tre Aar senere 1681 Daasborg ophøjet til Friherreskabet Lindenberg. Med Valdemar D.s Søn, Oberst Gregers Daa til Hald, født 1658, der faldt i Slaget ved Gadebusch 20. December 1712, uddøde Slægten.

Ved Matriklen af 1663 tilhørte Hestholm Ejeren af Erholm, Oberstløjtnant Poul Ulrik Pestel; der er da to Gaarde, hver paa 16 Tdr. Hartkorn, og disse beboedes af Hans Jørgensen og **Rasmus Lauridsen**. 1670 solgte Pestel Gaarden (eller Gaardene) til Oberst Frederik von Arenstorff, som straks efter bortmageskiftede den til Kongen, der samme Aar udlagde den til Ryttergods. Ved Auktionen 1718 bortsolgte en Del af Ryttergodset, bl.a. de to Hestholmgaarde; den ene købtes af Ejeren på Frederiksgave og den anden af Grev Chr. Rantzau paa Brahesborg. De er senere igen bortsolgte. Den største af Gaardene (10 Tdr. Hartkorn) blev af Brahesborg solgt til J. Gamborg 1911, der senere solgte den 1918 til den nuværende Ejer L. Rasmussen; den anden Gaard med 7 Tdr. Hartkorn ejes af Claus Hestholm.

Omtrent 400 Alen fra Hestholm ligger Søby Sø, hvoraf en Del hører til den største af Gaardene. Fra en meget vandrig Kilde i Marken er der ledet Vand ind i denne Gaards Staldbygninger.

Liltofte

I Matriklen af 1663 staar Liltofte (rettere Lille Tofte) opført med 6 Tdr. Hartkorn; den beboes da af Dijnes Andersen og hørte den Gang under Hagenskov Gods (Frederiksgave). Nu er Gaarden betydelig større, idet den har 11 ½ Tdr. Hartkorn med et Jordtilliggende paa i alt 110 Tdr. Land. Den nuværende Hovedbygning er opført i 1792.

Efter Dijnes Andersen overtoges Gaarden af Jørgen Henrichsen, der første Gang var gift med Mette Dinesdatter, sandsynligvis en Datter af Formanden. Hun dør imidlertid 6. August 1710 32 Aar gammel, og Jørgen Henrichsen gifter sig anden Gang med Sitzel Jørgensdatter, der bliver begravet paa Gamtofte Kirkegaard 25. Januar 1730; Jørgen H. dør kort efter og bliver begravet 4. Oktober samme Aar og er da 62 Aar (født 1668).

Af senere Ejere kan nævnes Lorentz Gabriel Clausen Bang, der overtager Gaarden 1812 ved Giftermaal med Anne Elisabeth Jørgensdatter Thode, som 1811 havde faaet den tilskødet for 16,000 Rdl. af Grev C.A. Rantzau til Brahesborg. Deres Datter, gift med senere Landstingsmand Adolph Jørgensen, overtog Gaarden Lilstofte 1836. Den næste Ejer, Proprietær Claus Bang, fik Gaarden 1875 ved Giftermaal med Landstingsmandens Datter Marie Christiane Jørgensen. Nuværende Ejer er Christian Bang. I Lilstoftes Skov, ca. 600 Alen S. Vest for Gaarden, ligger 5 Kæmpehøje og paa Marken en Gravhøj "Tokehøj", hvor efter Overleveringen Palnatoke skal være begravet. Alle Højene er udgravede af Frederik den Syvende.